

Brusel 25. července 2014
(OR. en)

12212/14

ENER 361
ENV 691

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	25. července 2014
Příjemce:	Uwe CORSEPIUS, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2014) 520 final
Předmět:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2014) 520 final.

Příloha: COM(2014) 520 final

V Bruselu dne 23.7.2014
COM(2014) 520 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky

{SWD(2014) 255 final}

{SWD(2014) 256 final}

1. Úvod

Komise v nedávné době předložila rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030¹. Tento rámec navrhuje jako součást přechodu Unie na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství ambiciózní cíle v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a získávání energie z obnovitelných zdrojů. Prostřednictvím dobře fungujícího vnitřního trhu podporuje rovněž nižší energetickou závislost a cenově dostupnější energii pro podniky a pro spotřebitele. Rámec na období do roku 2030 byl od té doby doplněn o podrobnější analýzu energetické bezpečnosti Unie, která zohledňuje nejnovější geopolitické události na východní hranici EU, a o strategii, v níž jsou navrženy konkrétní kroky ke snížení energetické závislosti jak v bezprostřední budoucnosti, tak v dlouhodobém výhledu².

V souladu s požadavkem Evropské rady³ toto sdělení vysvětluje a vyčísluje, jak by energetická účinnost mohla přispět ke snížení emisí skleníkových plynů a ke zlepšení energetické bezpečnosti Unie, což jsou dvě stránky integrovaného rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky. V souladu se směrnicí o energetické účinnosti přináší sdělení rovněž informace o vyhlídce na dosažení dvacetiprocentního cíle v oblasti energetické účinnosti v roce 2020.

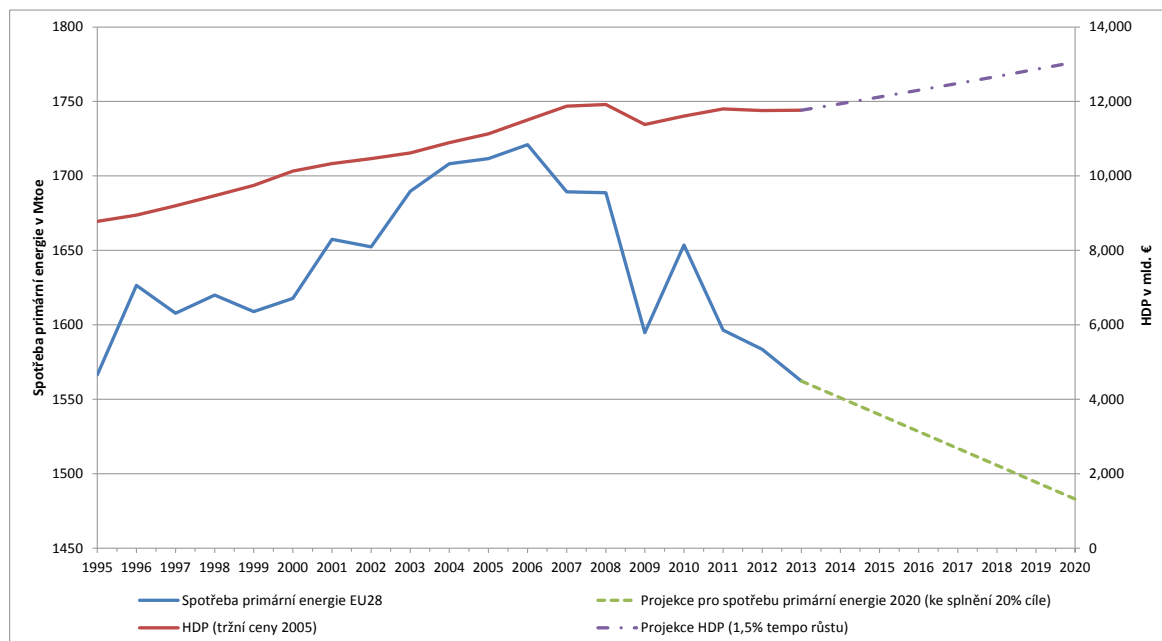
Energetická účinnost má hrát zásadní úlohu v přechodu na konkurenceschopnější, bezpečnější a udržitelnější energetickou soustavu, jejímž ústředním bodem je vnitřní trh s energií. Přestože energie pohání naši společnost a naše hospodářství, dalšího růstu musí být dosahováno s menším množstvím energie a s nižšími náklady. EU může tento nový model rozvíjet. Jak je zřejmé z obrázku, Evropa začala pomocí zvýšené energetické účinnosti oddělovat hospodářský růst od spotřeby energie již dlouho předtím, než byla v roce 2008 zasažena krizí. Od té doby oddělování hospodářského růstu a spotřeby energie, které se řídí cenovými signály a komplexním souborem politik v oblasti energetické účinnosti pokračuje (viz obrázek).

¹ COM(2014) 15.

² COM(2014) 330.

³ Závěry zasedání Evropské rady konaného ve dnech 26.–27. června 2014, EUCO 79/14.

Obrázek 1. Vývoj spotřeby energie a HDP v EU v období 1995–2013

Zdroj: Útvary Komise na základě údajů EUROSTATu

2. VYHLÍDKY NA DOSAŽENÍ CÍLE DO ROKU 2020

Stávající rámec v oblasti energetické účinnosti

Hlavním cílem energetické účinnosti byl stanoven **orientační cíl 20% úspory energie do roku 2020**⁴. Členské státy stanovily nezávazné vnitrostátní cíle v oblasti energetické účinnosti. Tyto cíle se opírají o:

- směrnici o energetické účinnosti⁵,
- směrnici o energetické náročnosti budov⁶,
- předpisy týkající se výrobků, které stanoví minimální normy pro energetickou náročnost a uvádění informací o energetické náročnosti na štítcích⁷,
- výkonnostní normy pro osobní automobily a dodávky, pokud jde o CO₂⁸,
- vyšší financování prostřednictvím strukturálních a investičních fondů EU, programu Horizont 2020 a specializovaných nástrojů, jako jsou evropská energetická pomoc na místní úrovni (ELENA)⁹ a Evropský fond pro energetickou účinnost,

⁴ Úspora se rovná 1 483 milionům tun ropného ekvivalentu (Mtoe) spotřeby primární energie v roce 2020.

⁵ A o předcházející směrnici o kombinované výrobě tepla a elektřiny (2004/8/ES) a směrnici o energetických službách (2006/32/ES).

⁶ Směrnice o energetické náročnosti budov, 2010/31/EU.

⁷ Zejména směrnice 2009/125/ES o ekodesignu a její prováděcí opatření, směrnice 2010/30/ES o energetických štítcích a její prováděcí opatření.

⁸ Nařízení (EU) č. 333/2014 a nařízení (ES) č. 443/2009.

- zavádění inteligentních měřičů na základě směrnice o vnitřním trhu s elektřinou¹⁰,
- systém EU pro obchodování s emisemi¹¹.

V rámečku 1 je uveden popis provádění stávajících právních předpisů.

Rámeček 1: Provádění nejdůležitějších právních předpisů v oblasti energetické účinnosti – aktuální stav

- Lhůta pro provedení směrnice o energetické účinnosti do vnitrostátního práva skončila teprve nedávno. Akční plány členských států pro energetickou účinnost na rok 2014 ukazují na posilování vnitrostátních politik energetické účinnosti (viz přehled v příloze I).
- Směrnice o energetické účinnosti vybízí ke změnám v hospodářském modelu společností poskytujících energetické služby. Vyžaduje, aby členské státy podporovaly finanční nástroje pro energetickou účinnost. V Německu poskytuje státem vlastněná banka KfW preferenční půjčky na zlepšování energetické účinnosti stávajících budov a na výstavbu nových budov. Od roku 2006 do roku 2013 bylo takto modernizováno 2,8 milionu bytů a nově bylo vybudováno 540 000 vysoce energeticky účinných bytů.
- Ve Francii stanoví nový návrh zákona řadu konkrétních kroků, zejména pokud jde o budovy. Mezi tato opatření patří až třicetiprocentní snížení daní týkající se nákladů na renovace v oblasti energetické účinnosti poskytnuté od září 2014.
- Diverzifikují se finanční mechanismy v rámci evropských strukturálních a investičních fondů a více se využívají finanční nástroje.
- Očekává se, že počet členských států, které uplatňují vnitrostátní systémy povinného zvyšování energetické účinnosti, se zvýší z pěti na šestnáct. V Polsku budou pomocí takového systému provedena všechna příslušná ustanovení směrnice o energetické účinnosti.
- Směrnice o energetické účinnosti podporuje programy zaměřené na informování domácností o přínosech energetických auditů prostřednictvím vhodných poradenských služeb. Ve Spojeném království pomáhá zvláštní útvar vypracovávat politiky na základě výzkumu toho, jak je možné stimulovat rozhodnutí spotřebitelů týkající se energetické účinnosti („behaviorální ekonomie“).
- Navzdory tomuto pokroku do této chvíle oznámily plné provedení směrnice o energetické účinnosti do vnitrostátních právních předpisů jen tři členské státy. Ostatním Komise zaslala výzvy.
- Ačkoli lhůta k provedení do vnitrostátních právních předpisů vypršela v červenci 2012, zaostává i provádění směrnice o energetické náročnosti budov. Devět členských států ještě v současné době nedokončilo proces provádění směrnice do vnitrostátních právních předpisů. Ve čtyřech případech Komise zahájila soudní řízení.

Politiky energetické účinnosti přináší hmatatelné výsledky

⁹ Program evropské energetické pomoci na místní úrovni, který je řízen Evropskou investiční bankou, <http://www.eib.org/products/elena/index>

¹⁰ Směrnice 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES.

¹¹ Směrnice 2003/87 pozměněná směrnicí 2009/29/ES a rozhodnutí č. 1359/2013/EU.

Výsledkem opatření v oblasti energetické účinnosti je skutečnost, že budovy spotřebovávají méně energie, nevhodná zařízení se postupně stahují z trhu a štítky používané na domácích spotřebičích, jako jsou televizory nebo kotle, umožňují spotřebitelům se při nákupu kvalifikovaně rozhodnout. Orgány veřejné správy, malé a střední podniky a domácnosti mají stále více informací o šetření energií. Požadavky na výkonnost týkající se CO₂ v dopravě sníží průměrné emise u vozového parku nových osobních automobilů do roku 2021 o 40 % ve srovnání s rokem 2007.

Začlenění těchto prvků do společného rámce EU bylo možné díky rozsahu vnitřního trhu a umožnilo tvůrcům vnitrostátních politik učít se od sebe navzájem. Tento evropský rámec doplňuje vnitrostátní opatření, jako jsou dobrovolné dohody, povinné zvyšování energetické účinnosti, finanční systémy a informační kampaně. Pokrok členských států v oblasti energetické účinnosti se přezkoumává každoročně jako součást evropského semestru.

Za politikami a opatřeními v oblasti energetické účinnosti lze spatřovat rostoucí dynamiku jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU.

K dosažení cíle EU v oblasti úspor energie do roku 2020 je zapotřebí další úsilí

Na základě analýzy činnosti členských států a na základě dalších prognóz nyní Komise odhaduje, že **EU dosáhne do roku 2020 úspor energie ve výši přibližně 18-19 %**¹². Je třeba poukázat na to, že dosahování cíle pro rok 2020 je přibližně z jedné třetiny dáno nižším než předpokládaným růstem v průběhu finanční krize. Proto je důležité nepropadnout, pokud jde o 20% cíl, nečinnosti a nepodceňovat úsilí, které bude potřeba vyvinout v souvislosti s každým novým cílem na období po roce 2020.

Vzhledem k velkému přínosu energetické účinnosti a přibývajícím důkazům o tom, že politika energetické účinnosti funguje, je třeba vyvinout další úsilí a zajistit tak úplné dosažení cíle. Provádění právního rámce EU se stále opoždíje (viz přílohy II a III). **Pokud by členské státy nyní vyvinuly stejně velké úsilí o úplné provedení přijatých právních předpisů, mohlo by být 20% cíle dosaženo, aniž by byla nezbytná další opatření.**

Úsilí by se mělo zaměřit na následující body:

- ujistit spotřebitele o kvalitě jejich budov tím, že se posílí místní a regionální ověřování vnitrostátních stavebních zákonů a že spotřebitelé budou mít přesné informace o energetické náročnosti budov určených k prodeji nebo k pronájmu¹³,
- při práci se zákazníky plně využívat nástroje k dosažení úspor energie¹⁴,
- posílit dozor nad trhem v souvislosti s energetickou účinností výrobků, tento dozor musí být financován ve všech členských státech, zajistit pro toto odvětví stejné

¹² To znamená nesplnění dvacetiprocentního cíle úspor o 20–40 Mtoe.

¹³ Komise odhaduje, že těmito kroky lze do roku 2020 zajistit úsporu dalších 15 Mtoe. „*Study evaluating the National Policy Measures and Methodologies to implement Article 7 of the Energy Efficiency Directive*“ (Studie, která hodnotí opatření a metodiku v rámci vnitrostátní politiky k provádění článku 7 směrnice o energetické účinnosti), CE Delft, návrh studie zadané útvary Komise.

¹³ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/guidance_notes_en.htm

¹⁴ Komise odhaduje, že těmito kroky lze do roku 2020 zajistit úsporu dalších 20 Mtoe, viz též http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/guidance_notes_en.htm.

podmínky a poskytnout spotřebitelům informace, jež potřebují, aby se mohli kvalifikovaně rozhodovat¹⁵.

3. ENERGETICKÁ ÚČINNOST: POSOUZENÍ POTENCIÁLU DO ROKU 2030

Hlavním cílem budoucí politiky v oblasti klimatu a energetiky je zachovat dostupnost energie pro obchod, průmysl a spotřebitele. Z toho vyplývá, že rámec na období do roku 2030 a cíle, které jsou v něm obsaženy, jsou podpořeny potřebou splnit cíle v oblasti klimatu a energetiky nákladově co nejefektivněji. Tento přístup vyžaduje, aby si členské státy mohly zvolit, jakým způsobem splní své závazky při zohlednění svých vnitrostátních podmínek. Na základě toho Komise navrhla jako závazné cíle snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o 40 % (oproti emisím z roku 1990) a zajistit, aby v roce 2030 pocházelo nejméně 27 % spotřebované energie z obnovitelných zdrojů. To jsou milníky na nákladově efektivní cestě ke konkurenceschopnému nízkouhlíkovému hospodářství v roce 2050.

Co se týče energetické účinnosti, rámec na období do roku 2030 rovněž naznačil, že nákladově efektivní splnění cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 bude vyžadovat úspory energie v řádu 25 %¹⁶. Tento dokument se opírá o tento předpoklad a dále analyzuje nákladově efektivní potenciál zlepšení energetické účinnosti a další přínosy energetické účinnosti.

3.1 Konkurenceschopnost EU: růst, pracovní místa a průmysl

Energetická účinnost musí hrát významnou úlohu v rámci zvyšování počtu pracovních míst¹⁷ a růstu, a to zvláště tak, že bude stimulovat stavebnictví, tedy odvětví, které může nejrychleji reagovat a podpořit opětovné nastartování hospodářství a které není vystaveno delokalizaci.

Cílem politiky energetické účinnosti v průmyslu je snížit množství energie potřebné pro stejný postup nebo výrobek, to znamená dělat totéž nebo více s menším množstvím energie, aniž by to bránilo perspektivě růstu. Evropské podniky, zejména výrobní odvětví, již významnou měrou přispěly k přeměně Evropy na jeden z energeticky nejúčinnějších regionů ve světě. Zlepšování energetické účinnosti je zejména v tomto odvětví často samostatnou odpovědí na cenové trendy. Průmysl v EU například již v minulosti využíval energii účinněji, než jeho protějšek v USA, a i v letech 2001 až 2011 zlepšil svou energetickou náročnost o téměř 19 % ve srovnání s pouhými 9 % v USA¹⁸. V letech 1990 až 2009 se v EU-27 energetická náročnost v průmyslu zlepšila o 30 %¹⁹.

Regulační rámec na podporu těchto trendů existuje a systém EU pro obchodování s emisemi je hlavním nástrojem na řízení energetické účinnosti (a snižování emisí skleníkových plynů)

¹⁵ Tak se zamezí ztrátě úspor nejméně ve výši 4 Mtoe.

¹⁶ Předpokládáme-li stejný způsob měření pokroku, který se používá v současné době pro 20% cíl v oblasti energetické účinnosti do roku 2020.

¹⁷ Sdělení Iniciativa zelené zaměstnanosti: Využití potenciál zeleného hospodářství k tvorbě pracovních míst, COM(2014) 446 final.

¹⁸ COM(2014) 21 Ceny energie a energetické náklady, s. 12; SWD(2014) 19 *Energy Economic Developments in Europe* (Hospodářský rozvoj v oblasti energetiky v Evropě), s. 36 a 41.

¹⁹ Evropská agentura pro životní prostředí 2012, <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/energy-efficiency-and-energy-consumption>.

v průmyslu, neboť přináší nezbytnou regulační předvídatelnost. Rámec bude posílen o rezervu stability trhu pro obchodování s emisemi, díky níž bude celý systém odolnější vůči otřesům.

Rámec EU v oblasti energetické účinnosti prokázal, že je hybnou silou inovací a hospodářského růstu evropských podniků. Energetická účinnost se stala obchodní příležitostí, zejména ve stavebnictví (tedy v odvětví, v němž dominují malé a střední podniky). Energetická účinnost vytváří trhy s účinnými zařízeními s vysokou přidanou hodnotou a s technologiemi decentralizovaného řízení energetiky, čímž podporuje konkurenceschopnost. Nárůst využívání informačních a komunikačních technologií (IKT) v mnoha dotčených odvětvích je příležitostí ke zvyšování účinnosti za předpokladu, že systémy a platformy budou vybaveny otevřenými standardizovanými rozhraními, které umožní snadné aktualizace a další inovace. Vzhledem k tomu, že poptávka po energeticky účinných výrobcích se na celém světě zvyšuje, politika v oblasti energetické účinnosti navíc přináší evropským výrobkům výhody na rostoucím celosvětovém trhu a přispívá k udržitelnému hospodářskému rozvoji.

Nové technologie ve stavebnictví, výrobě a dopravě, pokud budou úspěšně zaváděny ve velkém, mají potenciál energetickou účinnost dále zlepšovat.

3.2 Budovy – nižší účty za energii pro spotřebitele

Zlepšení energetické účinnosti budov může spotřebitelům uspořit peníze. Domácnosti v EU utratí přibližně 6,4 % svého disponibilního příjmu za používání energie v domácnosti, z toho asi dvě třetiny za vytápění a jednu třetinu na jiné účely²⁰. V roce 2012 nebylo přibližně 11 % obyvatel EU schopno dostatečně vytápět své domácnosti²¹. Je to způsobeno zvyšujícími se cenami energií, jejichž dopad byl však zmírňován rostoucí konkurencí na vnitřním trhu s energiemi a zvyšující se energetickou účinností.

Po zavedení požadavků na energetickou účinnost ve stavebních zákonech dnes nové budovy spotřebovávají jen polovinu energie oproti typickým budovám z 80. let. Avšak například 64 % ohřivačů pro vytápění vnitřních prostorů jsou stále neúčinné modely, v nejlepším případě nízkoteplotní²², a 44 % oken je stále jednoduchých²³. Trh začnou brzy ovlivňovat nové normy pro účinnost a označování týkající se ohřivačů pro vytápění a ohřev vody. Pokud jde o elektrickou energii, očekává se, že účinnější zařízení uspoří do roku 2020 spotřebitelům na jejich účtech za energie 100 miliard EUR ročně, což představuje 465 EUR na každou domácnost.

Spotřebitelé mohou aktivně řídit svou spotřebu energie díky svým právům na informativnější, transparentnější a častější účty a díky tomu, že trhy reagují na jejich potřeby. Členské státy by se při přípravě nebo při zavádění inteligentních měřicích systémů měly zaměřit na vytváření trhu s inovačními energetickými službami, na němž se vyplatí investovat do účinných zařízení a do inteligentní spotřeby a výroby.

²⁰ „Energy prices and costs report“ (Zpráva o cenách energie a nákladech), pracovní dokument útvarů Komise, SWD(2014) 20 final/2.

²¹ Tamtéž.

²² Evropský průmysl výroby tepla, údaje za rok 2012, EU-28 vyjma Kypru, Lucemburska a Malty.

²³ Přípravná studie v rámci směrnice o ekodesignu, VHK, výsledky návrhu.

Energetická účinnost budov se každoročně zvyšuje o 1,4 %²⁴. Důvodem tohoto poměrně omezeného tempa je především malá míra renovací. Členské státy, které mají největší úspěchy při snižování nehospodárné spotřeby energií, spojily přísné požadavky na účinnost nových a renovovaných budov s programy zaměřenými na renovaci stávajících budov²⁵.

Aby bylo možno využívat výhody energetické účinnosti budov, je nejprve třeba urychlit a financovat počáteční investice a zrychlit tempo renovací stávajících budov z dnešního průměru 1,4 % na více než 2 % ročně.

Výzva částečně spočívá v tom, aby k tomuto zrychlení došlo sociálně přijatelným způsobem. Bude zapotřebí minimalizovat vedlejší účinky, které jsou škodlivé pro slabší složky společnosti, a prozkoumat způsoby, jak umožnit všem složkám společnosti, aby měly z investic do opatření týkajících se energetické účinnosti prospěch. To vyžaduje zavedení správných finančních nástrojů, které budou dostupné všem skupinám spotřebitelů nezávisle na jejich finanční situaci.

Snížená poptávka po fosilních palivech obratem povede k nižším cenám energií. Podle jednoho odhadu povede každé další 1 % úspor energií ke snížení ceny plynu v roce 2030 o přibližně 0,4 % a ceny ropy přibližně o 0,1 %²⁶.

3.3 Energeticky účinná doprava

Spotřeba energie v dopravě se v letech 1990 až 2007 zvýšila o 35 %, ale od té doby vykazuje sestupnou tendenci. Nejúčinnějšími nástroji na řešení tohoto problému jsou dnes normy týkající se CO₂, které omezují emise skleníkových plynů a zvyšují energetickou účinnost osobních automobilů a lehkých užitkových vozů²⁷, i když k 8% snížení spotřeby v období 2007 až 2012 přispěly i jiné faktory, například vysoké ceny ropy a pomalejší nárůst mobility.

Existují známky toho, že chování uživatelů dopravy se mění. V některých členských státech dosahuje vlastnictví vozidel nasycenosti. Ve městech existuje řada úspěšných iniciativ, které podporují přechod k účinnějším formám dopravy – elektromobily, veřejná doprava, cyklistika a pěší chůze. Tento trend dále podpoří nedávno odsouhlasená směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva²⁸ a nový „balíček pro městskou mobilitu“²⁹.

Cílem dalších iniciativ přijatých Komisí v návaznosti na bílou knihu o dopravě z roku 2011³⁰ je podpořit používání energeticky účinnějších forem dopravy prostřednictvím kvalitnějších železničních služeb, které nabízejí větší výběr³¹, větších investic do výzkumu a inovací v železniční dopravě³² a častějšího využívání vnitrozemských vodních cest³³.

²⁴ „Energy Efficiency Trends in the EU“ (Trendy v oblasti energetické účinnosti v EU), Odysee-Mure, 2011.

²⁵ V Německu a na Slovensku klesla například od roku 1990 spotřeba energií na jednu domácnost o 50 %.

²⁶ POLES, „Quick analysis of the impact of energy efficiency policies on the international fuel prices“ (Rychlá analýza dopadu politik v oblasti energetické účinnosti na mezinárodní ceny paliv), Společné výzkumné středisko, 2014.

²⁷ Emise z nových automobilů prodaných v roce 2013 se snížily na průměrných 127 gramů na kilometr, takže cíle 130 g/km, který byl stanoven na rok 2015, bylo dosaženo o dva roky dříve.

²⁸ COM(2013) 18 final.

²⁹ COM(2013) 913 final.

³⁰ KOM(2011) 144 v konečném znění.

³¹ Čtvrtý železniční balíček, viz: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/packages/2013_en.htm.

³² Shift2Rail, viz: http://ec.europa.eu/transport/modes/rail/news/shift-to-rail_en.htm.

Aby byl celý dopravní systém plně účinný, je nezbytná jeho postupná přeměna a větší propojení jednotlivých druhů dopravy, inovace a zavedení alternativních paliv a lepší řízení dopravních toků prostřednictvím inteligentních systémů dopravy. Ty by měly být doplněny o účinnější městské politiky a politiky v oblasti využití půdy na úrovni EU a členských států.

3.4 Nalezení správné rovnováhy mezi náklady a přínosy

Evropská rada usiluje o to, aby v říjnu byly schváleny cíle na období do roku 2030 a aby se tak Unie mohla aktivně podílet na probíhajících mezinárodních jednáních o klimatu. Příslušný příspěvek energetické účinnosti do rámce na období do roku 2030 se musí opírat o důkladné zvážení dodatečných nákladů a přínosů při dosažení větších než 25% úspor energií, které Komise stanovila již dříve. V tabulce 1 jsou uvedeny některé hlavní aspekty různých možností.

³³ Balíček NAIADES II viz: http://ec.europa.eu/transport/modes/inland/promotion/naiades2_en.htm.

Tabulka 1. Náklady a přínosy řady různých cílů v oblasti energetické účinnosti³⁴

	REF2013 výchozí bod	Skleníkové plyny 40 (40 % skleníkové plyny, 27 % obnovitelné zdroje energie, 25 % energetická účinnost)	Ambicióznější cíl energetické účinnosti (EE) (%)					
			EE27	EE28	EE29	EE30	EE35	EE40
Úspory energie v roce 2030 (hodnoceno na základě projekce výchozích bodů z roku 2007 pro spotřebu primární energie)	21,0 %	25,1 %	27,4 %	28,3 %	29,3 %	30,7 %	35,0 %	39,8 %
Spotřeba primární energie v roce 2030 (milion tun ropného ekvivalentu, Mtoe) (hrubá domácí spotřeba energie s výjimkou využití pro neenergetické účely)	1490	1413	1369	1352	1333	1307	1227	1135
Náklady na energetické soustavy bez dopadu energetické účinnosti na nefinanční náklady ³⁵ (roční průměr v letech 2011–2030 v desítkách miliard EUR)	2067	2069	2069	2074	2082	2089	2124	2181
Investiční náklady (roční průměr v letech 2011–	816	854	851	868	886	905	992	1147

³⁴ Tabulka 1 vychází z nejnovějších dostupných analýz.

³⁵ Pojem náklady na energetickou soustavu zahrnuje obecně dva prvky: kapitálové náklady a nákup energie. Kapitálové náklady se dají rozdělit do tří hlavních prvků: i) hotovostní náklady na investice do energetické účinnosti, ii) náklady na získání finančních prostředků pro tento účel a iii) nefinanční náklady připisované překážkám, jimž čelí spotřebitelé, jako je úsilí potřebné k získání informací o účinných budovách nebo výrobcích. Cíl politiky energetické účinnosti je zaměřen na tyto překážky a snižuje tak s nimi související náklady.

2030 v desítkách miliard EUR) ³⁶								
Čistý dovoz plynu v roce 2030 (v miliardách m ³) ³⁷	320	276	267	256	248	237	204	184
Náklady na dovoz fosilních paliv (roční průměr v letech 2011–2030 v desítkách miliard EUR)	461	452	447	446	444	441	436	434
Zaměstnanost v roce 2030 (v milionech osob)	231,74	není k dispozici ³⁸	není k dispozici	232,39	není k dispozici	232,53	233,16	235,21
Průměrná cena elektřiny v roce 2030 (EUR/MWh)	176	179	180	179	178	178	177	182

³⁶ I když z hlediska celkových nákladů na energetickou soustavu jsou náklady na snížení emisí skleníkových plynů o 40 % v období 2011–2030 ve srovnání s EE27 nižší o 0,5 miliardy EUR (2 068,5 miliardy EUR oproti 2 069 miliardám EUR), představují mírně vyšší investiční výdaje. Důvodem je hlavně nižší míra ambicí u EE27 z hlediska snižování emisí skleníkových plynů (–40,6 % oproti –40,1 %) a zavedení některých nízkonákladových politik v oblasti energetické účinnosti na odbourávání netržních překážek (které existují snížení emisí skleníkových plynů o 40 %) a dosažení odpovídajícího potenciálu v oblasti energetické účinnosti, který je v EU k dispozici.

³⁷ Vzhledem k tomu, že výstup PRIMES je uveden v Mtoe, byl použit převodní koeficient 0,90567 (viz: IEA).

³⁸ Pro zaměstnanost bylo vytvořeno méně modelů scénářů, protože předběžná analýza ukázala, že výsledky –například pro EE27 a EE28 – si byly velmi podobné. Byly proto vytvořeny modely pouze pro EE28, EE30, EE35 a EE40.

Odhaduje se, že cíl 25% úspor energie zvýší roční průměrné náklady na energetickou soustavu z 2 067 miliard EUR na 2 069 miliard EUR ročně (2011–2030), tj. ročně přibližně o 2 miliardy EUR neboli o 0,09 %. Podstatná část nákladů na energetickou soustavu, které členské státy vynaloží, je součástí probíhající obnovy stárnoucí energetické soustavy³⁹. Při 25% úsporách energie by rámec na období do roku 2030 přinesl již podstatné zlepšení v oblasti energetické závislosti Unie, což představuje ve srovnání se stávajícími trendy a politikami roční úsporu v dovozu fosilních paliv ve výši 9 miliard EUR (o 2 % méně) a 13% snížení dovozu plynu (přibližně 44 miliard metrů krychlových).

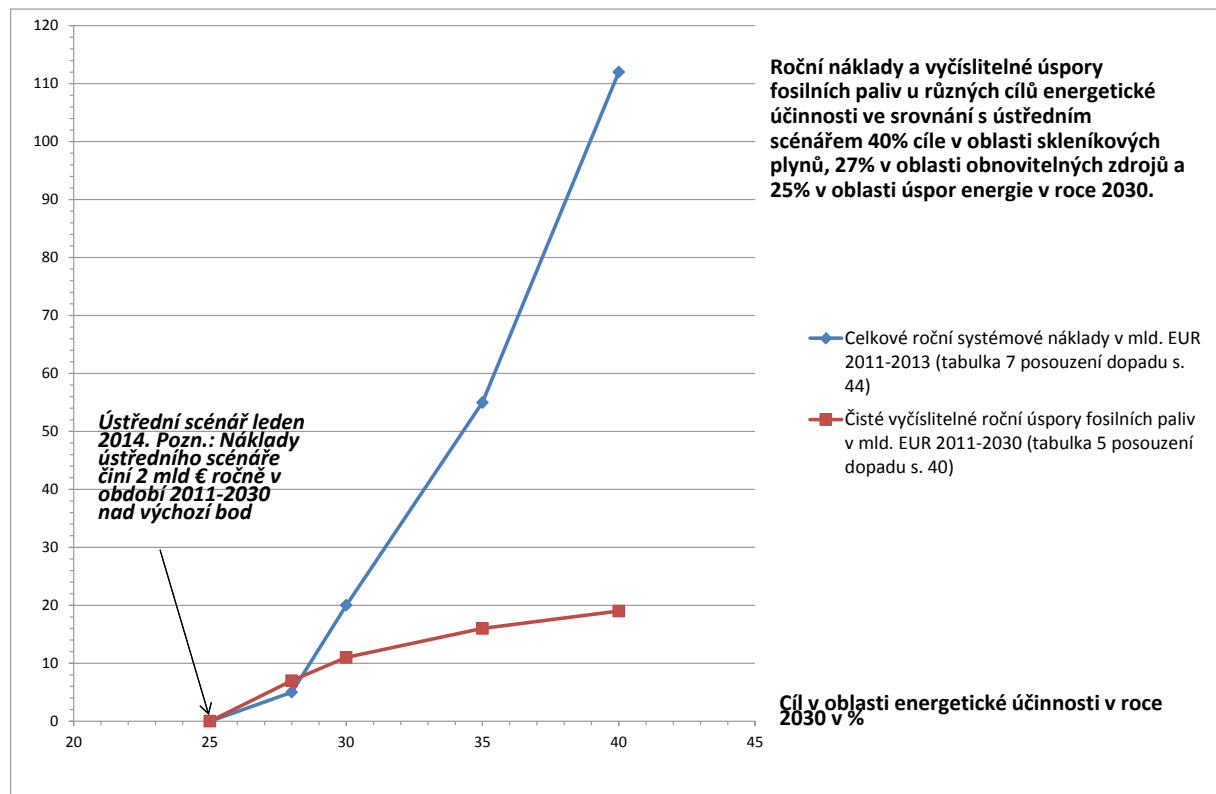
Cíl 40% úspor energie, k němuž vyzývá Evropský parlament, by měl značný dopad na energetickou závislost a snížil by zejména dovoz plynu. Tyto přínosy by ovšem z hlediska energetické bezpečnosti přinesly v období 2011 až 2030 velké zvýšení celkových nákladů na energetickou soustavu, a to z 2 069 miliard EUR na 2 181 miliard EUR ročně, tj. přibližně o 112 miliard EUR ročně.

Komise zhodnotila rozsah úrovně ambicióznosti mezi 25 % a 40 % úspor energie. Tato analýza ukazuje, že přínosy rostou se zvyšující se ambiciózností v oblasti energetické účinnosti a že dovoz plynu by se snížil o 2,6 % na každé další 1 % úspor energie. To má přímý vliv na zvýšení bezpečnosti dodávek v EU, přestože nad 35% úspory energie míra snížení dovozu plynu vyplývajícího z dalších úspor energie prudce klesá.

Obecněji řečeno, z tabulky 1 a z níže uvedeného obrázku 2 je zřejmé, že ambicióznější cíl v oblasti energetické účinnosti přináší větší výhody, zejména pokud jde o dovoz fosilních paliv. Mezi další výhody patří výhody vyplývající z nižších emisí skleníkových plynů, menší znečištění ovzduší, vody a půdy, hluk, omezené využívání zdrojů pro těžbu, zpracování, dopravu a využívání energie a s tím související přínosy pro lidské zdraví a pro stav ekosystémů. Tyto výhody jsou ještě doplněny o výhody z pohledu potenciálně vyšší míry zaměstnanosti. K nákladům potřebným na dosažení cíle, jímž je snížení emisí skleníkových plynů o 40 %, je však třeba připočítat další náklady. Například cíl 28% energetické účinnosti by v období od roku 2011 do roku 2030 zvýšil celkové náklady na energetickou soustavu z 2 069 miliard EUR ročně při 25% úsporách na částku 2 074 miliard EUR, tj. zvýšení přibližně o 5 miliard EUR, nebo o 0,24 %, ročně. Obrázek 2 rovněž ukazuje, že náklady na energetickou účinnost se zvyšují rychleji než úspory v oblasti dovozu fosilních paliv. .

³⁹ Podle odhadů bude třeba v příštích 10 letech investovat do výroby a přepravy energie 1 bilion EUR a do přenosu a distribuce energie 600 miliard EUR.

Obrázek 2. Dodatečné průměrné roční náklady na energetickou soustavu a úspory fosilních paliv ve srovnání s ústředním scénářem 40% cíle v oblasti skleníkových plynů, 27% cílem v oblasti obnovitelných energií a 25% cílem úspor energie.

Pozn.: Výše uvedená tabulka I shrnuje hlavní náklady a přínosy úspor energie na různých úrovních v roce 2030

Důležitým kritériem je i rozložení dopadů. Další opatření na zlepšení energetické účinnosti by měla řešit zejména energetickou účinnost budov a výrobků a měla by tak mít do značné míry vliv na odvětví mimo obchodování s emisemi. Pokud jde o stavebnictví, které představuje přibližně 10 % HDP EU, je zlepšení energetické účinnosti budov nejslibnější hybnou silou k obnovení růstu po recesi.

4. FINANCOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI A PŘEKLENUTÍ OBDOBÍ DO ROKU 2030

Možnosti v oblasti energetické účinnosti uvedené v tomto přehledu mohou být financovány za předpokladu, že bude existovat účinný rámec pro financování, který se vypořádá se značnými počátečními náklady.

Finanční prostředky EU by měly mít pákový efekt na soukromé financování

Na zavedení opatření v oblasti energetické účinnosti v období do roku 2020 v rámci současného víceletého finančního rámce by byly k dispozici značné finanční prostředky EU. Jejich využití již je hlavním bodem diskuse s členskými státy, pokud jde o celkovou dohodu na rámci pro období do roku 2030 a na dosažení spravedlivého a rovnoměrného rozložení úsilí.

Pokud budou rozumně vynaloženy, budou investice uskutečněné v období do roku 2020 přinášet úsporu energie i po roce 2020. Největší potenciál pro úsporu energie je ve stavebnictví, neboť 40 % spotřeby energie v EU souvisí s budovami a téměř 90 % zastavěné plochy je v soukromém vlastnictví a více než 40 % obytných budov pochází z doby před rokem 1960. Z toho vyplývá potřeba výrazného soukromého financování. Proto je důležité, aby vznikl trh související se zlepšováním energetické účinnosti a aby veřejné finance zapůsobily pákovým efektem na soukromý kapitál.

Pro ilustraci, institucionální investoři v EU (stoupenci iniciativy prosazující zásady odpovědného investování) hospodaří v současné době s více než 12 biliony EUR a částka, kterou investovali do soukromých nemovitostí, se odhaduje na více než 1,5 bilionu EUR v roce 2012. To jsou dostupné zdroje, které je třeba odblokovat díky inteligentnímu využití veřejných financí doplněných dlouhodobým, transparentním a stabilním regulačním rámcem. Z posouzení dopadu vyplynulo, že k vytvoření rámce na období do roku 2030 bude zapotřebí dalších 38 miliard EUR investic ročně. Na základě toho se Komise domnívá, že členské státy by měly vyčlenit nemalé podíly z finančních prostředků na politiku soudržnosti a/nebo z vnitrostátních fondů na podporu přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství s cílem použít tyto zdroje na ovlivnění soukromého kapitálu. V rozpočtu EU na období 2014–2020 se závazek v oblasti energetické účinnosti značně zvýšil. Na investice do nízkouhlíkového hospodářství bude k dispozici nejméně 38 miliard EUR v rámci evropských strukturálních a investičních fondů 2014–2020 a tato částka bude násobena díky vnitrostátnímu a regionálnímu spolufinancování a přilákání soukromého kapitálu.

Kromě toho bude do inovací v oblasti energetické účinnosti investována další podpora z programu Horizont 2020 a z ESI fondů. V období 2014–2020 se počítá s přibližně 2 000 miliony EUR, a to zejména prostřednictvím zaměření na energetickou účinnost v rámci společenské výzvy „Zajištěná, čistá a účinná energie“ programu Horizont 2020 a dále prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru s názvem „Energeticky účinné budovy“, „Továrny budoucnosti“ a „Iniciativa pro udržitelnost zpracovatelských odvětví prostřednictvím hospodárného využívání zdrojů a energetické účinnosti (SPIRE)“.

V posledních letech EU rozvíjela pilotní programy inovačních finančních nástrojů, například Evropský fond pro energetickou účinnost (EEE F), Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (GEEREF) a Soukromé financování pro nástroj pro energetickou účinnost (PF4EE) v rámci programu LIFE, které mohou být použity přímo nebo převzaty jako příklad na úrovni členských států. Na základě prvních úspěšných zkušeností z období 2007–2013, například s nástrojem JESSICA⁴⁰, má navíc silnou podporu používání finančních nástrojů v rámci fondů ESI na období 2014–2020, a to například prostřednictvím „úvěru na renovaci“. Tyto nástroje poskytnou členským státům větší možnosti, jak zajistit mobilizaci ESI fondů. Existuje stále více důkazů o významných přínosech veřejných financí použitých jako spouštěcí mechanismus pro zapojení soukromého kapitálu: nákladově efektivnější využití nedostatkových veřejných zdrojů, značný pákový efekt ve vztahu k investicím ze strany soukromého sektoru, lepší sladění veřejné podpory s podnikatelským investičním cyklem, zapojení finančního sektoru, větší transparentnost a nižší administrativní zátěž.

⁴⁰ Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí (JESSICA).

Je třeba zabývat se faktory ovlivňujícími nabídku a poptávku po investičním financování

Na straně poptávky musí být spotřebitelé lépe informováni o veškerých výhodách energetické účinnosti, které se neomezují na pouhou návratnost investice nebo na ušetřené kilowatthodiny, ale týkají se zlepšení kvality života nebo posílení konkurenceschopnosti jejich podniků. Další poptávku lze podpořit účinnějším prováděním stávajícího regulačního rámce, pomocí při rozvoji, ukázkami masivního přílivu investičních projektů s možností dalšího rozšíření a sdílením znalostí a zkušeností.

Dostupnost finančních prostředků lze zvýšit použitím veřejných financí za účelem strukturování a replikace stávajících finančních programů přizpůsobených uživatelům, nabídkou přitažlivých, snadno dostupných (blízko trhu) a jednoduchých finančních produktů, jako jsou půjčky s nízkým úrokem pro různé druhy spotřebitelů.

Kromě toho je třeba provádět více socioekonomických výzkumů zaměřených na finance s cílem lépe pochopit chování spotřebitelů – včetně nájemníků a domácností s nízkými příjmy – při rozhodování o opatřeních v oblasti energetické účinnosti, aby bylo možno motivovat spotřebitele energie k hledání finančních prostředků ke zlepšení v oblasti energetické účinnosti. Zvláštní pozornost by měla být věnována rodícím se trhu s energetickými službami (včetně uzavírání smluv o energetických službách a dohod o energetických službách). Poskytování nových služeb (zaměřených např. na šetření energií) vycházejících z obchodních modelů reagujících na poptávku zcela jistě ovlivní poptávku po investicích a financích.

V zájmu podpoření nabídky v oblasti investic do energetické účinnosti je třeba pracovat na jasné prezentaci obchodních případů investorům a finančníkům. K vytvoření sekundárního trhu s finančními produkty v oblasti energetické účinnosti a k odblokování potenciálu pro refinancování investic do energetické účinnosti prostřednictvím produktů a struktur kapitálového trhu je třeba transparentnost, možnost rozšíření a normalizace.

Mobilizace nabídky a poptávky po investičních finančních prostředcích proto zahrnuje:

- stanovení, změření, zdůvodnění a ocenění veškerých výhod investování do energetické účinnosti i přesto, že soukromé osoby a podniky rozhodující o investicích i finanční sektor mohou využívat celou řadu údajů a důkazů, především na základě využití certifikátů energetické náročnosti ve stavebnictví;
- vypracování norem pro všechny součásti investičního postupu v oblasti energetické účinnosti, včetně právních smluv, postupů při upisování, zadávacích řízení, rozhodnutí, měření, ověřování, podávání zpráv, energetické náročnosti (smlouvy a certifikáty) a pojištění;
- poskytování nástrojů a služeb na řízení spotřeby energie, které spotřebitelům umožní srovnávat (kapitálové) náklady investic do energetické účinnosti s (provozními) náklady na spotřebu energie;
- cílené využívání fondů EU (zejména ESI fondů) prostřednictvím veřejných i soukromých finančních nástrojů na zvýšení objemů investic a na pomoc při rychlejšímu zapojování finančních prostředků ze soukromého sektoru prostřednictvím odstupňovaného sdílení rizik; na investice do energetické účinnosti mohou být určeny i příjmy z obchodování s emisemi;

- členské státy by měly opustit tradiční financování pomocí grantů a měly by stanovit pracovní modely, které nejlépe odpovídají potřebám investování do modernizace za účelem zvýšení energetické účinnosti budov, které mají k dispozici (jak je vyjádřeno v jejich vnitrostátních strategiích modernizace budov);
- intenzivnější dialog mezi finančním sektorem, osobami, které rozhodují v soukromém sektoru, a dalšími odborníky, který by jim umožnil strukturovat a předvést nejúčinnější finanční mechanismy a investiční programy, a to jak přizpůsobené místní úrovni nebo konkrétním segmentům trhu, tak použitelné v celé EU.

Úloha Komise

Komise posílí spolupráci s členskými státy, osobami přijímajícími rozhodnutí ve veřejném sektoru, investory a finančními institucemi, včetně Evropské investiční banky (EIB), s cílem zvýšit úroveň znalostí o jiných existujících finančních mechanismech dostupných pro energetickou účinnost, než je čisté financování pomocí grantů, o jejich účinnosti a dopadu, včetně problematiky spojené s posuzováním rizik, oceňováním a normalizací. Komise bude rovněž nadále spolupracovat s finančními institucemi a členskými státy na rozvoji nebo zavádění vhodných finančních nástrojů a iniciativ a posilování dostupnosti likvidity pro opatření v oblasti energetické účinnosti.

Zvláštní pozornost bude věnována spolupráci s členskými státy při používání evropských strukturálních a investičních fondů tak, aby se zohlednily rozdílné potřeby, překážky a možnosti po celé EU. Komise již zveřejnila komplexní pokyny, jak financovat renovace budov pomocí finančních prostředků dostupných v rámci politiky soudržnosti, jejichž cílem je pomoci řídicím orgánům plánovat a používat investice do budov v rámci operačních programů. Poskytla seznam osvědčených postupů a případových studií. Zkoumá rovněž různé mechanismy financování, které mohou orgány používat za účelem zahájení rozsáhlých investic do energetické renovace budov a přilákání vyšších investic ze soukromého sektoru.

Komise bude kromě toho nadále úzce spolupracovat s členskými státy a poskytovat v případě potřeby další poradenství jako doplněk k existujícím pokynům s cílem podpořit provádění směrnice o energetické účinnosti⁴¹, jakož i výměnu osvědčených zkušeností. Komise bude kromě toho nadále zajišťovat, aby právo EU bylo řádně prováděno do vnitrostátních právních předpisů a uplatňováno, což zajistí stejné podmínky pro všechny členské státy a maximalizuje úspory energie.

5. DALŠÍ POSTUP

Evropská politika energetické účinnosti přináší nyní po váhavém začátku výsledky. S cílem 20% úspor do roku 2020 má na evropské i vnitrostátní úrovni stálé tempo. Při plném provádění a sledování již přijatých právních předpisů může EU pomýšlet na dosažení tohoto cíle a ušetřit v období 2010 až 2020 170 Mtoe (milion tun ropného ekvivalentu) spotřeby energie.

Nedávné události, konkrétně krize na Ukrajině, jsou drsnou připomínkou zranitelného postavení EU v souvislosti s energetickou bezpečností a zejména dovozem plynu. Nová

⁴¹ Sdělení „Provádění směrnice o energetické účinnosti – pokyny Komise“ (COM(2013) 762).

evropská strategie energetické bezpečnosti poukazuje na úlohu energetické účinnosti jako prostředku na zlepšení bezpečnosti dodávek pro EU – každé další jedno procento úspor energie snižuje dovoz plynu o 2,6 %.

Komise jako taková se domnívá, že je vhodné udržovat stávající tempo úspor energie a navrhnout ambiciózní cíl 30 % v oblasti energetické účinnosti. To přinese další zásadní výhody, přičemž další náklady budou v přiměřené rovnováze vzhledem ke zvýšenému významu rizik v oblasti energetické bezpečnosti za současného zachování možnosti provádět strategii EU pro období do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky.

Ukázalo se, že stávající rámec založený na orientačním cíli na úrovni EU a na kombinaci závazných opatření EU a vnitrostátních kroků je účinný, a členské státy vykazují velký pokrok. Tento přístup by měl být proto uplatňován až do roku 2030 a energetická účinnost by se měla stát nedílnou součástí rámce řízení navrhovaného ve sdělení „2030“, který by zefektivnil stávající požadavky na monitorování a podávání zpráv. Energetická účinnost by tak byla hlavní složkou vnitrostátních plánů členských států pro konkurenceschopnou, bezpečnou a udržitelnou energii, které by do vnitrostátních a regionálních politik a opatření v oblasti klimatu a energetiky přinesly větší soudržnost.

Komise bude na základě vnitrostátních plánů, které dostává, a za použití vlastních analýz klimatu a energetiky týkajících se celé EU monitorovat vnitrostátní plány a hodnotit perspektivy dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU (včetně cílů v oblasti energetické účinnosti), vyhlídky v oblasti energetické závislosti EU a účinné fungování vnitřního trhu s energií, a to na základě příslušných hlavních ukazatelů v oblasti energetiky. V této souvislosti Komise prověří použití i dalších ukazatelů na vyjádření a monitorování pokroku dosaženého při plnění cíle v oblasti energetické účinnosti, jako je například energetická náročnost, které lépe zohlední související **změny HDP a prognózy v této oblasti a růstu obyvatelstva**. Komise navíc v roce 2017 **přezkoumá pokrok v oblasti energetické účinnosti, přičemž tyto prvky zohlední**. V neposlední řadě poskytne tento proces správy rámec na vyhodnocení účinnosti vnitrostátních politik a politik EU, které souvisí s cíli v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030.

Komise bude také pokračovat ve svém úsilí a dále zvyšovat propracovanost energetických a ekonomických modelů používaných při posuzování nákladů a přínosů opatření v oblasti energetické účinnosti.

Komise bude nadále podporovat členské státy v jejich vnitrostátním úsilí prostřednictvím politických opatření na úrovni EU a přispívat tak k dosažení navrhovaných úspor. V této souvislosti budou využívány následující prvky:

- Připravované hodnocení a přezkum směrnic o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích a některých aspektů směrnice o ekodesignu, které mají být provedeny do konce roku 2014, poskytnou příležitost k aktualizaci rámce politiky souvisejícího s výrobky.
- Další rozvoj finančních nástrojů a pomoc při rozvoji projektů s cílem ovlivnit investice soukromého sektoru do energeticky účinných zařízení a technologií.
- Hodnocení a přezkumy směrnic o energetické účinnosti a o energetické náročnosti budov, článku 7 směrnice o energetické účinnosti a dalších vnitrostátních akčních plánů energetické účinnosti v roce 2017 umožní zvážit, které prvky politiky by byly nezbytné k řízení trvalých investic do energetické účinnosti, zejména s ohledem na

právě plánované vyřazování některých hlavních prvků směrnice o energetické účinnosti v roce 2020.

- Připravované sdělení Komise o maloobchodním trhu se zaměří na vytváření trhu, na němž inovační služby založené na dynamické tvorbě cen zaručí, že trh bude nabízet produkty podporující účinné využívání energie, a to na základě dialogu s členskými státy a regulačními orgány a v rámci směrnice o energetické účinnosti a právních předpisů o vnitřním trhu s energií.
- Zavedení rezervy tržní stability pro systém obchodování s emisemi, která povede ke zlepšování energetické účinnosti v průmyslu a zajistí, aby došlo k synergiím politik v oblasti energetické účinnosti a klimatu.
- Postupné provádění programu navrženého v bílé knize o dopravě z roku 2011⁴².
- Využití programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 a úzká spolupráce s členskými státy s cílem podpořit dodávání cenově dostupných, inovativních a energeticky účinných výrobků a nové obchodní modely pro tuto činnost.

6. ZÁVĚRY

Současné předpovědi naznačují, že stávající cíl v oblasti energetické účinnosti do roku 2020 by mohl být reálně splněn. Komise nemá v úmyslu navrhnout nová opatření, ale vyzývá členské státy, aby zintenzivnily své stávající úsilí a zajistily kolektivní dosažení cíle na období do roku 2020. Komise přispěje k tomuto úsilí příslušným poradenstvím a šířením osvědčených postupů tak, aby zajistila plné využití dostupných finančních prostředků Unie.

Ve sdělení Komise o rámci politiky v oblasti klimatu a energetiky v období do roku 2030 byla stanovena 25% míra úspor energie jako součást strategie k nákladově co nejúčinnějšímu dosažení cíle 40% snížení emisí skleníkových plynů. Komise však vzhledem k rostoucímu významu posílení energetické bezpečnosti EU a snížení závislosti EU na dovozu považuje za vhodné navrhnout vyšší cíl 30 %. To by sice zvýšilo náklady u rámce do roku 2030 o 20 miliard EUR ročně, ale stále by to znamenalo hmatatelné ekonomické výhody a přínosy v oblasti energetické bezpečnosti.

⁴² KOM(2011) 144 v konečném znění.